

Beaumol of Barrabas?

De in kleine kring reeds lang sluimerende discussie m.b.t. de veranderde (?) of de te veranderen (?) plaats van de kunst (in ons geval: van het theater) in de samenleving, vnl. dan in zijn *economische* fundering, begint de laatste tijd druppelsgewijs in de openbaarheid door te dringen. Kreten als "meer geld" en "subsidie is een recht", trendbegrippen als sponsoring en kunstmanagement worden beetje bij beetje – zij het soms met grote stunteligheid – verduidelijkt. Over de kwaliteit en de efficiëntie van de gevoerde discussies willen we het hier niet hebben. We zijn er zo gewend aan geraakt om met weinig tevreden te zijn, dat ook hier geldt: "’t is beter dat men slecht van u spreekt dan helemaal niet".

Terwijl de Raad van Advies voor Toneel zwijgt in alle talen, terwijl Hugo de Greef (Kaaitheater, Schaamte) zijn radicale visie op een theaterbeleid (met inbegrip van de afschaffing van het theaterdecreet) publiceerde in *Ons Erfdeel* (jg. 29, nr. 2, maart-april 1986) en het Vlaams Theater Circuit zijn heel wat voorzichtiger standpunten omtrent dezelfde materie de wereld instuurde tijdens een persconferentie op 17 april jl., kon men op 13 en 14 mei twee manifestaties bijwonen waar kunstbeleid en -financiering in het centrum van de belangstelling stonden. Op 13 mei organiseerde hetzelfde VTC een debatavond "Kunst en Beleid in Vlaanderen" waar prominenten van vijf Vlaamse partijen hun standpunten zouden verduidelijken. Annemie Neyts (PVV), Marc Galle (SP) en Luc Breyne (CVP) zijn allen lid van de Commissie voor Cultuur van de Vlaamse Raad; de laatste is daar zelfs voorzitter van. Voor Agalev

was volksvertegenwoordiger Ludo Dierickx aanwezig, voor de Volksunie Hugo Coveliers. Als het allemaal niet zo triest en revolterend was, zouden we de avond kunnen samenvatten als "en wat hebben we goed gelachen". De enkele goede en juiste opmerkingen verdwenen tussen algemeenheden en onzin. Nu de kwaadheid om zoveel politieke onkunde en machteloosheid wat is weggeëbd, willen we deze avond liefst zo vlug mogelijk vergeten.

Survival of the fittest

Belangrijker lijkt ons de studiedag die op 14 mei aan de VUB georganiseerd werd door de Fakulteit van Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen onder de titel "Geld voor Kunst? Kunst en Economie. Overheid versus private financiering", temeer daar als eerste referaathouder het woord werd gevoerd door Patrick Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur. De minister begon met een handig gedraaid citaat van Strindberg waarin deze pleitte voor géén staatssteun aan de kunsten omdat alleen op die manier "de natuurlijke selectie volgens welke de besten zegevieren" kan spelen. The survival of the fittest? Of die fittest in de huidige maatschappelijke context ook het grootste artistieke talent zal zijn ofwel de meest gehaalde kunstenaarzakenman, kwam niet ter sprake. Dewaels pleidooi vóór de vrijheid van de kunstenaar en tégen de etatisering (alhoewel er theoretisch gezien veel waars schuilt in deze vóór en tégen) mondde uit in een verdediging van de vrije markteconomie waarbij de economische functioneringsmechanismen van andere

maatschappelijke sectoren met losse hand op de kunstensector werden overgedragen. Terecht merkte hij echter op dat op dit moment te veel geld gaat naar de *bevoogders* van kunst en te weinig naar de kunstenaars zelf. Verder citeerde Patrick Dewael uitgebreid de theorieën van de Leuvense hoogleraar economie De Grauwe (cf. *Etcetera* 13) en ging hij vér mee in diens standpunt dat subsidies afhankelijk gemaakt moeten worden van het aantal verkochte entreekaartjes. De Grauwe: "Indien, bij voorbeeld, de bevolking van oordeel is dat België een opera nodig heeft, dan moet die opera er zijn. Indien de meerderheid dit echter niet zou wensen, dan is er geen reden meer dat de overheid deze kunstvorm zou subsidiëren. In dat geval moeten de liefhebbers van opera financieel zelf instaan voor deze kunstvorm, zonder de anderen te dwingen ervoor te betalen".

De prefiguratie van het Amerikaanse systeem waar kunsten voor een zeer groot deel leven van de subsidiëring door particulieren (de New Yorkse Metropolitan Opera draait voor 55 % op individuele giften, cf. *The Economist*, november 17, 1984), duikt hier op. Dit veronderstelt echter een ware revolutie in de financiering van de kunsten waarbij ook in niet geringe mate gerekend wordt op een inbreng van de industrie. Door de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven op deze studiedag (M. De Visscher van de Generale Bank en J. 't Kint de Roodenbeke van IBM) werd een zo zware verantwoordelijkheid voor de financiering van de kunsten afgeweerd. Zij zagen de tussenkomst van de bedrijven hoogstens als een kleine aanvulling bij de overheidsfinanciering, maar waren geen voorstander van een evenwicht in inbreng van indus-